

Cum arată economiiile lumii cu petrolul la 100 de dolari pe baril

După o scurtă încercare de revenire sub nivelul de 100 de dolari pe baril, prețul petrolului pare hotărât să rămână în acest nou teritoriu. Prețul petrolului rămâne cea mai importantă variabilă macroeconomică la nivel mondial. Un nivel ridicat al prețului petrolului poate afecta serios economiile statelor importatoare de petrol și, astfel, economia globală în întregul ei.

LAURENȚIU ROȘOIU,
EDITOR, THE MONEY CHANNEL

Pe de altă parte, se pune întrebarea dacă și până la ce niveluri ale prețului petrolului au de câștigat companiile deținătoare de resurse petroliere.

În mod evident, încercarea de a puncta măcar câteva idei pe această temă nu poate să plece decât de la principalii factori care susțin creșterea prețului petrolului.

În această conjunctură, poate că cel mai important factor este creșterea continuă a cererii de produse petroliere. Astfel, conform datelor publicate de Agenția Internațională pentru Energie la finele lui 2007, cererea mondială de petrol este așteptată să ajungă la nivelul de 97 de milioane de barili pe zi în 2015 și la aproximativ 118 milioane de

barili pe zi până în 2030, față de cele circa 83 de milioane de barili pe zi care se consumau în 2004, dată luată ca reper. Cele mai mari ritmuri de creștere a cererii se vor înregistra însă, conform proiecțiilor AIE, în statele non-OECD și în special în Asia. De altfel, presiunile la cumpărare puse de economiile Chinei sau Indiei s-au simțit în ultima perioadă foarte puternic și pe piața produselor agroalimentare, precum și pe piețele de metale.

Nivelul consumului este însă considerat de analiștii Agenției ca dependent de nivelul de preț. Ast-

Tabelul 1. Variație preț petrol calculat în EUR și USD

	5 mai 2003	Max.	%
EUR	23,465	70,553	200,7%
USD	26,490	110,33	316,5%

nivel minim estimat la circa 36 de dolari pe baril. Astăzi, putem vedea însă că varianta pesimistă elaborată de analiștii AIE, cu un preț de 100 de dolari pe baril în 2030, a fost de-vansată cu aproximativ două decenii.

Totodată, situația tensionată din Orientul Mijlociu este considerată a fi în aceeași măsură la baza creș-

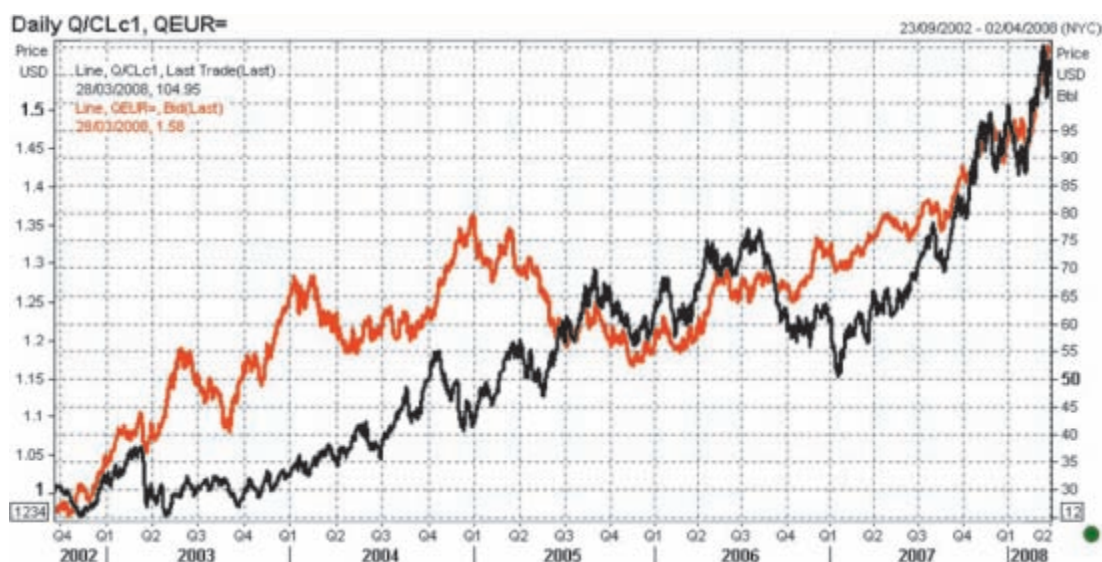
Cererea mondială de petrol este așteptată să ajungă la nivelul de 97 de milioane de barili pe zi în 2015 și la aproximativ 118 milioane de barili pe zi până în 2030.

fel, experții Agenției estimează că nivelul consumului în 2030 va fi de circa 103 milioane de barili pe zi la un nivel de preț de 100 de dolari pe baril și de aproximativ 134 de milioane de barili în cazul unui

terii susținute a prețului petrolului, iar problemele politice în Venezuela nu fac decât să accentueze sentimentul de insecuritate pe piața petrolului.

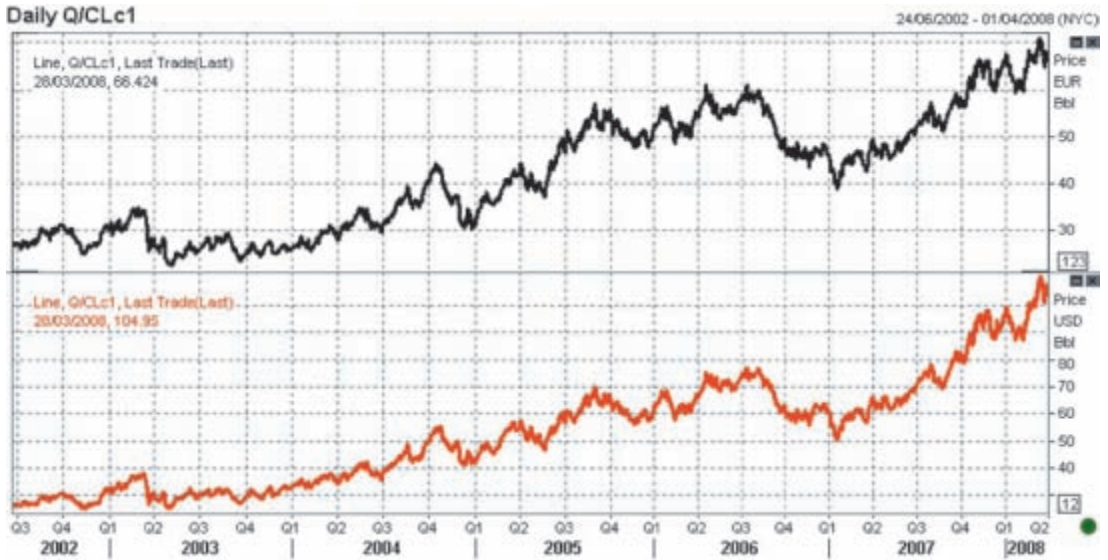
Nu putem pierde însă din vedere un aspect foarte important.

Graficul 1. Evoluție petrol și EUR/USD din 2002 până în 2008

Raportul EUR/RON este ilustrat cu linia roșie. Prețul petrolului este ilustrat cu linia neagră.

Graficul 2. Evoluție preț petrol în USD și EUR 2002-2008

Graficul superior arată evoluția prețului petrolului exprimat în EUR. Graficul inferior arată evoluția prețului petrolului calculat în USD.

Creșterea prețului petrolului în termeni nominali a fost alimentată începând cu anul 2002 și de creșterea puternică a EUR în raport cu moneda americană.

Astfel, la finele lui 2002, când EUR ajunsese la o paritate de 1 la 1 cu dolarul, preț petrolului era sub 30 de dolari pe baril.

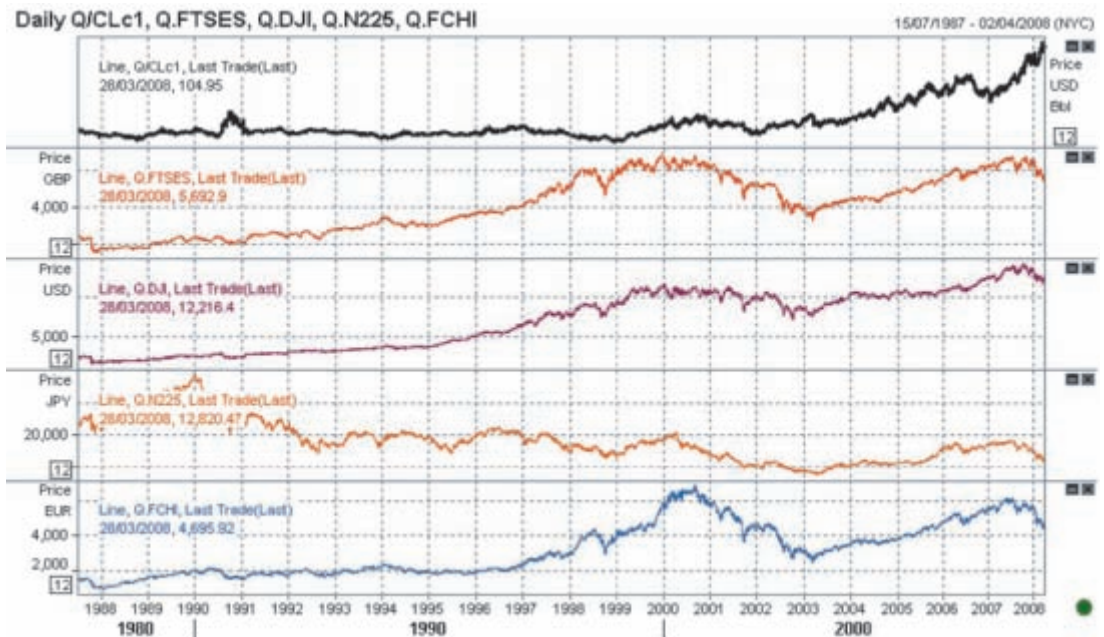
În acest context, apare interesantă și evoluția prețului petrolului calculat în moneda europeană (vezi tabelul 1), care subliniază ideea concurenței tuturor factorilor amintiți mai sus pe piața petrolului.

Astfel, exprimat în USD, prețul petrolului s-a triplat (creștere de 300%) în acești aproximativ șase

ani, în timp ce, calculat în EUR, majorarea a fost de doar 200% (adică doar s-a dublat), restul putând fi pus într-o mare măsură pe seama altor factori, între care poate cei mai importanți ar fi cei enumerați mai sus (vezi graficul 2).

Primul și poate cel mai palpabil efect al creșterii prețului petrolului

Graficul 3. Evoluția petrolului în paralel cu cea a principalilor indici bursieri globali

Tabelul 2. Variații preț petrol și valori indici

	16.05.2003	24.07.2007	
Petrol	29	73	151%
FTSE	4011	6498	62%
DJIA	8713	13716	57%
N225	8123	18002	121%
CAC40	2995	5907	97%

este dat de creșterea prețurilor combustibililor la pompă (și aici am văzut că reacția companiilor distribuitoare de carburanți este extrem de promptă). Creșterea prețului la pompă afectează în mod direct buzunarele cetățenilor și face astfel ca tot mai puțini bani să rămână de cheltuit pentru alte produse, ceea ce se poate traduce și într-o reducere a consumului. Aceasta poate fi o mare problemă în țările a căror creștere economică este bazată într-o mare măsură pe consum, iar SUA sunt poate cel mai elocvent exemplu.

În condițiile în care două treimi din consumul mondial de combustibil se datorează sectorului de transporturi, prețurile bunurilor din magazine „beneficiază” astfel de crește-

Tabelul 3. Variații preț petrol și variații preț piață titluri petroliere

	16.05.2003	24.07.2007	
Petrol	29	73	151,7%
OMV	10,52	47,6	352,5%
Royal Dutch	1401	1969	40,5%
Repsol	13,63	28,16	106,6%
Exxon Mobile	35,45	92,79	161,7%

rea prețului la transporturi, care se transferă automat în prețul produselor respective.

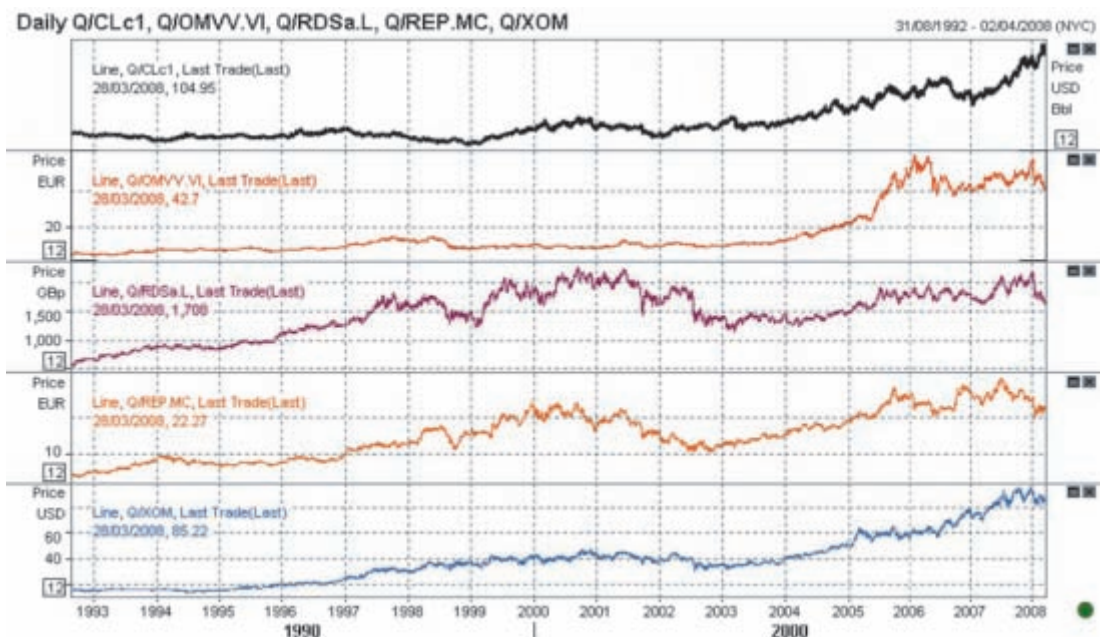
„Lanțul slăbiciunilor” continua însă cu entitățile care desfășoară activități în domeniul transporturilor (fie că este vorba de căraușie, fie de transport de pasageri), care, datorită necesității măririi tarifelor pentru acoperirea creșterii prețului de achiziție a carburanților, vor înregistra scăderi ale cifrei de afaceri. Și avem astfel un scenariu grosier privind modul în care creșterea prețului petrolului se transmite asupra afacerilor și, pe cale de consecință, asupra piețelor de capital.

Logica spune, așadar, că majorarea prețului petrolului influențează și trage în jos piețele bursiere,

iar această logică este subliniată de multe studii de specialitate realizate pe intervale mai lungi sau mai scurte de timp. Urmărind însă această paralelă între prețul petrolului și evoluția piețelor bursiere reprezentată de indicii bursieri, situația nu mai pare atât de clară, ba chiar pare a releva un paradox: cel puțin în intervalul 2003-2006, lucrurile nu au stat deloc așa, deoarece în contextul în care prețul petrolului a crescut cu 150%, indicii reprezentativi pentru piețele bursiere au marcat creșteri cuprinse între 50 și 120% (vezi tabelul 2 și graficul 3).

Cel mai interesant aspect apare, în acest context, dacă urmărim evoluția indicelui NIKKEI 225, indice considerat reprezentativ pentru piața bursieră japoneză, în condițiile în care economia Japoniei este total lipsită de resurse naturale și prin urmare nu doar că nu beneficiază de o eventuală apreciere a valorii resurselor petroliere, dar este nevoită să plătească și mai mult pentru tot ceea ce înseamnă combustibili. În același timp, indicele Dow Jones Industrial Average, care poate fi considerat reprezentativ pen-

Graficul 4. Evoluție grafică petrol în paralel cu prețul de piață al OMV, Royal Dutch, Repsol și Exxon Mobile

tru piețele din Statele Unite, marchează o creștere de doar aproximativ 57%.

Așadar, parcă sfidând logica și regula conform căreia creșterea prețului petrolului antrenează reducerea randamentelor aduse de acțiuni, creșterea cu 150% a prețului petro-

este poate cel mai potrivit –, cât și prin prisma numărului extrem de mic luat în calcul – doar 4!).

Fiecare dintre companiile respective sunt deținătoare, într-o formă sau alta, de resurse petroliere, iar prețul lor de piață reflectă într-o mare măsură și creșterea valorii

până la anumite niveluri care, într-un context general nefavorabil, pun sub semnul întrebării cererea de combustibili clasici. La anumite niveluri de preț, vom avea, pe de o parte, efectele logice ale scăderii naturale a consumului din partea cetățenilor, ale căror venituri nu vor putea ține pasul cu cel al scumpirilor, iar pe de altă parte, vom avea efectele diminuării diferențelor de preț dintre energiile clasice și cele alternative, care vor duce de asemenea la reducerea cererii de petrol, ceea ce înseamnă vânzări și implicit profituri în scădere pentru companiile petroliere.

Pe această logică, un preț al petrolului de peste 70 de dolari pe baril pare a inhiba investitorii și piețele bursiere, ceea ce, coincidență sau nu, se transmite negativ în piețe în același moment în care încep să se resimtă și efectele crizei *subprime*.

În acest context apar numeroase semne de întrebare privind sustenabilitatea afirmațiilor care susțin un preț de 120 de dolari și peste, pentru barilul de petrol, care însă sunt susținute serios de datele și estimările privind cererea mondială de petrol și aportul deosebit al Asiei la această creștere. Viitorul nu pare însă deloc roz. ■

În același interval de timp în care prețul petrolului a crescut de 1,5 ori, titlurile companiilor petroliere au marcat aprecieri net superioare celor înregistrate de indici.

lului este însoțită de creșterea cu 57% până la 120% a indicilor bursieri și creșterea în proporții asemănătoare a valorii de piață a companiilor petroliere (vezi tabelul 3 și graficul 4).

Astfel, în același interval de timp în care prețul petrolului a crescut de 1,5 ori, titlurile companiilor petroliere au marcat aprecieri net superioare celor înregistrate de indici (chiar dacă exemplele luate pot fi considerate a nu fi cele mai elocvente, atât prin prisma evenimentelor deosebite care au avut loc în viața respectivelor companii – exemplul OMV care a preluat Petrom

activelor/câmpurilor petroliere deținute, pe măsura creșterii prețului petrolului.

Ideile exprimate mai sus contravin aparent atât părerii general susținute de teorii și studiile de specialitate, cât și logicii propagării scumpirii petrolului în întreaga economie și efectelor negative asupra economiilor dependente de importurile de petrol și asupra economiei globale.

Spirala creată de creșterea prețului petrolului, care a antrenat creșterea valorii de piață a companiilor petroliere, este însă sustenabilă doar

... și eu investesc la bursă prin VANGUARD